

אידישע קינדער בעולם הילדים של ת"ת שמ"ע גליון שבועי מהנעשרה ונשמע

דבר המערכת:

פרשתנו פותחת בהבטחה אלוקית "כי תצא למלחמה על אויבך" אם תצא להילחם בייצר הרע, אזי "ונתנו השם אלוקיך בידך".

בסיום הפרשה מזכיר לנו הקב"ה כי בהגיענו אל ארץ הקודש הוא יניח לנו מכל אויבנו מסביב, אבל לגבי עמלק, לגבי השם מזכיר לנו שוב "תמחה את זכר עמלק".

כלומר, מכל האויבים הגשמיים, אין לנו מה לדאוג כלל וכלל, הקב"ה מבטיח לנו שהוא יטפל בהם, שהנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

אבל עמלק, הייצר הרע שהוא האויב הרוחני, בו מוטלת עלינו החובה לצאת ולהילחם.

כמו שאומרים חז"ל בגמרא (ברכות לג:): "זאמר רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים"

כי כל הדברים לפעמים אדם מקבל משמים גם אם לא ביקש על כך בתפילות, אבל יראת שמים וניצחון הייצר יוכל אדם לקבל רק אם יבקש ויתפלל לפני הקב"ה. כמו שאמרו חז"ל (קידושין ל:): "זאמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו... ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו..."

משל למה הדבר דומה: אדם שנפל לבור וחברו מבקש לעזור לו ולחלצו מן הבור והוא נשטן אל תוך הבור ומושיט את ידו עד שהיכן ידו מגעת אבל אם חברו לא יקום מתחתית הבור ויושיט אף הוא את ידו לתפוס את יד חברו המושטת להצילו הרי שלא יוכל להגיע אליו.

הקב"ה מנהל את כל העולם מהחיה הכי גדולה ועד התולעת הכי קטנה אינם יכולים לעשות דבר נגד רצונו ית', רק לאדם נתן הקב"ה כח בחירה, והקב"ה יושב ומצפה לראות את בחירתו. האם נצא למלחמה על האויב? האם נעשה כל שביכולתנו למחות את זכר עמלק?

ציון הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע

דבר המשגיח:

"תורת השם תמימה משיבת נפש" - עומדים אנו כעת בתחלת הזמן, לאחר המעבר ועלית הכתות, רוח חדשה של התחדשות נושבת בין פותלי הת"ת, תחלתם של ימי הרחמים והסליחות, זמן בו כלנו מתקרבים יותר להשם ית' וכולם מתחזקים בתשובה ותפלה וצדקה, הפנים רציניים יותר ורוח דעת ויראת השם עוטפים את היקום כלו עד שצפלו הדגים בים רועדים מאימת הדין. לקבוצת כולם רוטטים בהתרגשות ולב מי לא ימס..."

ספר פעם הגה"ק מקלויזנבורג בעל ה'שפע חיים' זי"ע, ששמע איש מפי איש עד ה'ישועות יעקב'. בצעירותו, עת ה'יה רבי יעקב אורנשטיין סמוך על שולחן חמיו בירוסלב, ארע הדבר בליל יום כפור, לפתע נכנס לבית המדרש בעירה יהודי מלא הוד, אפוף בשרעפי קדש, ומיד עם כניסתו נגש לעמוד התפלה והחל להתפלל בנעימות עצומה תפילת "כל נדרי", כמוכן שאף אחד מהמתפללים לא העז להפריעו. כף המשיך גם בתפילת ערבית בהתלהבות עצומה כשכל הקהל נמשך אחריו, ואף לאחר שהסתתרה תפילת ערבית המשיך באמירת תהלים בקול רעש גדול.

בשעה זו רבים מהמתפללים כבר פרשו לביתם לתת תנומה לעפעפיהם, אך כשחזרו בשעת בקר מקדמת, נדהמו לראותו כשמיסים את ספר התהלים ומיד החל לזמר "אדון עולם" בנגון המיוחד לימים הנוראים, והמשיך בתפילת שחרית, וכך ללא הפסקה המשיך להתפלל מנחה אפילו כמותה לא נשמעה מעולם בבית מדרשם.

כל המתפללים היו סבורים שאין זה אלא מלאך. וכך המשיך אותו יהודי בתפילת נעילה וערבית של מוצאי היום הקדוש, כמו לא עמד מאחוריו יום שלם של צום ותפלות מתוך יגיעה והתאמצות מלאה.

והנה, פאשר אך סים תפילת ערבית וברך את כולם בכרכת השנים, התישב על הכסא באפיסת כחות ובקש 'להשיב נפשו בדבר כל שהוא', כולם היו בטוחים שהנה זה עתה יתברר שאין זה מלאך אלא אדם. אך כשהגישו לפניו דבר מאכל, דחה אותם באומרו: 'לא לזאת התכונתי, רצוני במסכת סכה, שיהי יום שלם לא למדתי...'. כשהשכימו תושבי ירוסלב למחרת יום הכפורים לתפילת שחרית, עדין מצאוהו יושב וגומע דף ועוד דף במסכת סכה. עוד שנים רבות שחו תושבי העירה באותו יום כפור המפלא, כשלאחר זמן התברר להם שהיה זה הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, שהיה ידוע בעבודתו המיוחדת בהתלהבות וברגשי קדש.

בעקבה זו יש להתבונן רבות, שהרי הרה"ק מברדיטשוב היה עסוק כל היום בתפלה ובעבודת השי"ת ולא התעסק בשום דבר גשמי כלל, ובכל זאת, כאשר סים את עבודת היום שנעשתה מתוך יגיעה עצומה עד שלא נשאר בו עוד כח, היה צריך להשיב נפשו בדף גמרא?

המעוך בעמוד 4

כי תועבת ה' אלקיך כל עשה אלה כל עשה עול (כה-טו)
שקיעת החמה בשפולי הרקיע החלה, העיר פראג מתכוננת לבוא השבת, יהודים ממירים ומסיימים את ההכנות האחרונות לכבוד שבת קודש.

אל פנידק העיר נכנס זה עתה יהודי, אשר הגיע מעיר סמוכה כדי לקנות סחורה בפראג, ועתה היה צריך לשבות בה. בזריזות סיס את ההכנות האחרונות לשבת, אך מחו עבד בקדחתנות למצוא מוצא לבעייתו. הוא הגיע לעיר עם סכום כסף גדול, עשרת אלפי דינרי זהב, כדי לקנות סחורה, אך עתה חפש מקום שיוכל לשמור את הכסף במשך השבת.

לפתע נצנץ במוחו רעיון, חיש מהר נטל את צרור כספו ויצא בחפזה מהפנידק לכוון ביתו של אחד מסוחריו פראג, עמו עסק במסחר מפעם לפעם ומכיון שהכיר את הסוחר כאדם ישר ונאמן, החליט שישפיקו בביתו את הכסף עד צאת השבת.

שמח וטוב לב הלך היהודי לבית הכנסת, לאחר שנופרד מהסוחר שכספו הפקד אצלו.

במוצאי שבת, עת נצצו ברקיע, שלושה כוכבים, מהר היהודי לביתו של הסוחר כדי לקבל חזרה את כספו.

"כסף? התמם הסוחר "על איזה כסף הנך סח, מתי הפקדת אצלי כסף?"

חשב האיש כי הסוחר חומד לו לצון, והמשיך לבקש, ולהתחנן, אגא, החזר לי בבקשה את כספי! כך בקש שוב ושוב, אך הסוחר בעל הבית המשיך לטעון כי מעולם לא הפקד אצלו כסף.

הבין האיש כי נלכד ברשתו של רמאי, וכשנפשו מרה עליו, ולבו בוכה בקרבו על שהפסיד את כספו, החל לצעוד חזרה לפנידק כשהוא לא יודע מאין יבוא עזרו. לפתע התנער ובצעדים נמרצים פנה ללכת לביתו של רבי יחזקאל לנדא, רבה של העיר פראג כדי שיעזרו לו, ויוכל לקבל ממנו עצה ותושיה.

בקול נסער מלונה בפרצי ככי הבוקעים מעמקי לבו ספר האיש את ספורו לפני הרב, וסיים בבקשת עזרה. הרגיע רבי יחזקאל לנדא את האיש ובקש ממנו שיבוא לביתו בבקר המחרת.

ואכן, מיד למחרת בבקר התייצב האיש האורח בעיר פראג בביתו של הרב. מיד שלח רבי יחזקאל את שמשו להזמין לביתו את הסוחר ואל האיש פנה הרב ובקשו להסתתר בחדר סמוך. וכך אמר אליו:

כאשר תשמע שאני משוחח עם הסוחר, צא מן המסתור והקנס אל החדר בו נשב, ושם תטען את טענתך. שמע האיש בקולו של הרב ועודדו מסתתר בחדר הסמוך הופיע הסוחר בבית הרב.

רבי יחזקאל הזמין לשבת, והחל משוחח עמו אודות מצב העני בקהלת פראג. "בקהלה שלנו" אמר הרב, "יש עניים מרבים הגוועים ברעב, ולצרכיהם דרושה לנו תרומה בת אלף זהובים!"

"מה", אלף זהובים ננדעק הסוחר, "האם הרב רוצה ממני סכום גדול כל כך, נראה איפא כי רבנו חושב אותי לאחד מן העשירים בעיר, אך דע לך כי בשנים האחרונות הורע מצבי, רבים מחברי פשוטו את הרגל, ומצבי הנוכחי הוא ככי רע, לפיכך, עתה אין ביכולתי, למרות רצוני, למלא את בקשת רבנו."

המשיך הרב להפציר בסוחר לתרם סכום כסף לצדקה, והסכים להוריד את הסכום כדי מחציתו, לחמש מאות זהובים. אך הסוחר עמד בסרובו וטען "איני יכול לתת סכום כסף כה גדול לצדקה."

הוסיף הרב לדבר אל לבו והוריד מן הסכום, "שמא יכול אתה שלש מאות זהובים" שאל? אך הסוחר לא שנה את דעתו ואמר "כבוד הרב, איני יכול עתה לשלם סכום כסף לצדקה."

תוך כדי שיחתם, נפתחה לפתע הדלת ואל החדר התפרץ היהודי שהסתתר בחדר הסמוך, והלה החל זועק בקול כאוב, "רבי ומורי, הושיעה נא, אדם זה היושב מולך גנב את כספי, בערב שבת הפקדתי אצלו עשרת אלפים דינרי זהב. אולם כשבאתי לקחת

קינדער שרייבן

התלמיד החשוב כמר נחמן יאיר אברג'ל הי"ו | כיתה ח'

"כי תצא למלחמה על איביך" (כא, ט)

על מלחמת היצר הכתוב מדבר. ואם האדם יחשב שאינו יכול לנצח את היצר הרע שמתגבר עליו בכל יום, אמרה תורה ונתנה ה' אלקיך בידך, מן השמים יסייעו בידך והבא ליטהר מסייעין אותו (תורת משה)

התלמיד החשוב כמר אליהו יעקב אלימלך הי"ו | כיתה ו'

"הקם תקים עמו" (כב, ד)

ומפרש רש"י כי המלה "עמו" באה ללמדנו שאדם מחיב לעזר רק אם זה יחד עם הבטלים, אבל אם הבטלים הולך לשבת בנחת תחת לטעך ואומר לו הואיל ועליך המצוה, אם רצית לטען טעון הרי הוא פטור.

אומר החפץ חיים שכן הדבר גם בעניינים רוחניים מי שמבקש שה' יעזרהו לקיים תורה ומצוות - עליו להתחיל לעשות ואז ה' יעזרהו אבל מה מוזר ומגחך הדבר שבני אדם מתפללים: והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו - והאר עינינו בתורתך... ומיד הם פונים לעסוקיהם.

ונשאלת השאלה, איך יערה ה' לך את תורתו אם אתה כלל אינך לומד בה? למד! ויאיר לך את עיניך.

התלמיד החשוב כמר שמעון בן חיים הי"ו | כיתה ו'

"הקם תקים עמו" (כב, ד)

אומר השפת אמת כי כפי מה שאחד עוזר לחבירו כענין אמרם: הוי נושא בעל עם חבירך, כמו כן זוכה לתקן עצמו, לישר אורחותיו להיות לתקומה, וזה "הקם תקים עמו" והוא ענין שאמר: יותר מה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עמו.

התלמיד החשוב כמר שמואל אייזיק מלכין הי"ו | כיתה ח'

"גדלים, תעשה-לך" (כב, יב)

מצות ציצית סמוכה כאן לנערה מארשה לרמז על המנהג שהחתן בחופתו מתעטף בטלית.

משגים מהגמרא

מילות מפתח המופיעים בגמרא לעיתים קרובות

"מאי טעמא - טעמא מאי"

"מאי טעמא" - מה הסבה? כשרוצה הגמרא לברר טעם וסבה לדין, היא תשאול קדם "מאי טעמא"?

"טעמא מאי" - הטעם הלא הוא... אולם כשרוצה הגמרא לדיק מתוך דין או משנה היא תקדים לעתים ותאמר: "טעמא מאי", הלא הסבה שעומדת מאחורי הדין תהא הוא קד... וא"כ לפי זה קשה על מקום אחר... או לפעמים אם הגמרא הקשתה קשתה ורוצים לתרין אותה, או הגמרא מתרצת: "טעמא מאי", הטעם שהקשתה הלא הוא בגלל שכתב וכתב, וא"כ יש לזה תירוץ...

התלמיד החשוב כמר שלום יוסף בלאיש הי"ו | כתה ח'

"ועשית מעקה לגגך" (כב, ח)

צריך אדם לעשות מעקה וגדר למחשבותיו שלא יבוא להרהר בדברים אסורים. ורמז לדבר: "מעקה" ראשי תבות הרהורי עברה קשים מעברה. (אוצר החיים)

"כי תבא בכרם רעה ואכלת" (כח, כה)

"וברכת" וכן 'ברכות' ראשי תבות "כי תבא בכרם רעה, ואכלת". לרמז שצריך לברך על האכילה והמברך מתברך בשפע ברכה. (שמנה לחמו)

"ואל כליך לא תתן" (כג, כה)

ואכלת - ראשי תבות "ואל כליך לא תתן". רמז לצווי התורה שהתירה לאכל אך לא התירה למלאות את הפיסים בשביל לקחת לבית. (שמנה לחמו)

מערכת העלון אידישע קינדער ת"ת ש"פ"ע

"לא יומתו אבות על בנים, ובנים לא יומתו על אבות" (כד, טז)

הגמרא במסכת ברכות מביאה סתירה בין פסוק זה שלא יומתו אבות על בנים, לפסוק אחר (דברים ה, ט) פוקד עון אבות על בנים. ומתרתת הגמרא שהפסוק בפרשתנו "לא יומתו אבות על בנים" זהו כשאין הבנים אוחזים מעשי אבותיהם בידיהם, והפסוק של "פוקד עון אבות על בנים" מדבר כשאוחזים מעשי אבותיהם בידיהם.

ובראשונים מובא משל נפלא בענין זה: מעשה בארזה גדול וזקן שיצא ביער לבקש את טרפו והנה הוא פגש את השועל הערמומי וברעונו כי זקן מאד בקש לטרף את השועל.

פאשר הבחין השועל בארזה והבין כי כלתה אליו הרעה, פנה אל הארזה ואמר לו: מה לך כי תטרף שועל זקן כמוני והרי אין בי אלא עור ועצמות. הנה לפניך עומד אדם שקוע בתפלתו, נעץ בו את שינף ותאכל אותו לשובע.

אמר הארזה לשועל כי מפחד הוא לטרף את האדם מפני שהשם יעניש אותו.

ענה לו השועל: אל לך לפחד ידידי הארזה ואל לך לחשש ולדאג מדבר זה כלל וכלל כי הלא תדע כי עון אבות נפקד על בנים.

השתכנע הארזה וניד פרץ בדלוגים לטרף את האיש העומד בתפלתו. בדרכו, מרוב רעבונו ופזיזותו מעד הארזה ונפל לבור עמק. עתה התחיל הארזה לשאג וקרא אל השועל ויאמר אליו: מה זה עשית לי? הלא אתה אמרת שבני יענשו תחתי והנה כבר נענשתי עוד לפני שהספקתי לבצע את זממי.

ענה לו השועל ואמר: לא ולא ידידי הארזה, נפילתך לא באה עליך כענש על מעשיך אלא כענש על מעשה דומה שעשה אביך לפני שנים רבות.

ומכאן נלמד, שאמנם היה על הארזה להענש על מעשה אביו, אבל כל עוד הוא לא הלך בדרך אביו, לא הענישו הקב"ה. אבל ברגע שזמם הארזה ללקח בדרך אבותיו, אזי הענישו הקב"ה עוד לפני שהספיק לבצע את זממו.

הלכה שבועית בארמית

הטעם שאומרים "המאחרים לצאת" לפני "וממתרים לבוא" בשעתא דהוה ישראל במדברא הוה ידעי אימת הוה שבתא' משום דסימנא רבירבי הוה לחו' דהנה הוה בד אחי עמנדא דנהורא בליקיא הוה ידעי דשיל שבתא' והכי נמי באפוקי שבתא הוה ידעי אימת נפיק שבתא. ובשעתא דאסתליק משה רעיא מהימנא הוה שבתא, ואיסתליק עמנדא דנהורא, ולא הוה ידעי אימת נפיק שבתא, והוה מקנימי תוספתא דשבתא באפוקי שבתא, משום הכי מקדמינן למימר "המאחרים לצאת" ולקתת הכי "וממתרים לבוא". (מדרש פנחס)

"לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" (כב, י)

פעם אחת נסע הגאון רבי נתן אדלר בחברת תלמידו הגדול ה"ח"תם סופר", ה"ה זה יום חורף קשה והעגלה שהיתה רתומה לשני סוסים פלטה את דרכה אך בקושי בשלג הכבד.

לפתע, קרס אחד הסוסים ומת... והסוס השני שנותר יחידי לא היה בכוחו למשוך את העגלה, לעגלון לא נותרה כל ברירה, משום כך התעטף היטב וצעד ברגל עד הישוב הסמוך כדי להביא סוס נוסף. לאחר זמן מה חזר העגלון קשה הוא מוביל אחריו... חמור. פאשר ראה רבי נתן את החמור, ירד מהעגלה והחל לרקוד בשמחה בשלג... רבי - שאל החתם סופר, מה פשר השמחה הגדולה?

אינה רואה? - שאל רבי נתן, העגלון הביא עמו חמור במקום סוס, וכי מתי אני יכול לזכות במצווה זו של "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו"? הרי בהיותי בתוך ביתי בפרנקפורט, מעולם לא עלה בדעתי כי אצפה לקיים ציווי זה, עכשיו ברוך ד' שזכיתי לכה, שמח אני שמחה גדולה.

לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך (כג, כא)

כמר אחד שאל את רבי צבי לוי, רבה של ברלין: בתורתכם כתוב: "לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך". האם יש במצוה זו משורת האמת והישר? כלומר, האם זה הוגן?

ענה לו הרב: ישראל נצטוו על נפש ורבית, וכל אדם מישראל אסור לו הן להלוות והן ללוות ברבית. ואלו, אומות העולם לא נצטוו על אסור נפש ורבית. אם כן, היכן הישר, שהנכרי יילנה לישראל ברבית אבל יקבל ממנו הלאה בלי רבית? לפיכך אמרה התורה: "לנכרי תשיך", כיון שהוא גם לזקם ממך נשך.

ביזמו תתן שכרו... (כד, טו)

באחת מנסיעותיו של ה"חפץ חיים" לווארשא, טרם יצא, וכנף מעטיל נקרעה. מהרו בני משפחתו להביא את המעיל לחיט לתקון, ושובו לביתם כעבר זמן קצר, עם המעיל מתקן בידם. לבש ה"חפץ חיים" את המעיל, וכשהגיע לעיר הקרובה, ממנה יוצאת הרפכת לווארשא, פנה אל העגלון ובקשו לשוב לראדן.

מדוע, התפלא העגלון: לאחר הדרך המיגעת שעשינו - עכשיו לחזור? הרי הרפכת לווארשא עומדת לצאת!?

השיב לו ה"חפץ חיים": שכחתי לשלם לחיט על התקון, ועלי לעשות כן בטרם תשקע השמש, שכן כתוב: "ביזמו תתן שכרו".

הציע העגלון, שהרב ימשיך ברפכת, והוא העגלון, ישוב לראדן כשלווחו של הרב, לשלם לחיט.

אך ה"חפץ חיים" בקש לקיים את המצוה בעצמו, וסרב להצעת העגלון, שנאלץ לחזור לראדן יחד עם הרב ולהביא לחיט את שכרו.

ולא ימחה שמו מישראל (כה, ו)

אחד מחסידיו של האדמו"ר רבי אברהם מסוקטשוב זיע"א, פלט בפניו רבו קללת "ימח שמו" על אחד מבני העיר שהשטתה מן הדרך.

גער בו הרבי ואמר לו: בירושלמי מובא שמומר שמת בלא בנים חיבת אשתו בחליצה וחליצה היא במקום יבוס, כידוע, ובתורה מפורש שמצות יבוס היא כדי שלא ימחה שמו מישראל. אם כן, התורה צוהתה אפלו למומר שלא ימחה שמו מישראל, ואתה אומר "ימח שמו"?!

הזהר בלשונך! צוה הרבי שהרי כתוב "אל תהיה קללת הדיוט קלה בעיניך" וכל דבור שאדם מוציא מפיו עושה רושם.

החידה השבועית

כתוב את המילה הנכונה מתפסוק

אזרח על שם מה?

התשובה בתרגום אונקלוס פרק כ"ב פסוק ד'

את התשובות ניתן להכניס לתיבת "משמרת השלום" עד ליום שלישי. בין העונים נכונה תיערך הגרלה

תנא דבי ר' ישמעאל

הנהיגי תורה
אם פגע בך
מנול זה
לביית
המדרש

פְּרָשְׁתָנוּ פּוֹתַחַת בְּצוּי "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וַתִּגְדַּלְךָ וְנִשְׁבִּיתָ לְשָׂבִי" וְכִידוּעַ אוֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים כִּי בְּמַלְחָמַת הַיָּצֵר הַכְּתוּב מְדַבֵּר.

אוֹתָהּ מַלְחָמָה יוֹדְעָה וְתַמִּידִית שֶׁנֶּתְנָן בָּהּ כָּל אָדָם מֵיִשְׂרָאֵל מִיּוֹם הַזֶּה וְעַד לְיוֹם מוֹתוֹ כְּנֶגֶד הַעוֹמֵד לוֹ לְשׁוֹטָן הַלּוֹא הוּא הַיָּצֵר הָרַע.

וְיודֵעַ בְּתַכְסִּיסי מַלְחָמָה כִּי פֶּאֶשֶׁר אֲנִשִּׁי צָבָא צְרִיכִים לְשַׁמֵּר עַל עֵיר מִפְּנֵי תְקִיפָה הֵם נִשְׁרָכִים לְעַצֵּר אֶת הָאוֹיֵב הַרְבֵּה מְעַבֵּר לְחוֹמוֹת הָעֵיר, שֶׁכֵּן אִם הָאוֹיֵב יִצְלִיחַ לְחַדֵּר אֶת הַחוֹמוֹת וְהַמַּלְחָמָה תִּתְנַהֵל בְּתוֹךְ הָעֵיר הִרִי שֶׁהַמְעַרְכָּה בְּחֻלְקָה כְּבֵר נֶצְחָה.

וְעַל כֵּן אָמְרָה הַתּוֹרָה "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה", אֵל תִּתֵּן לַיָּצֵר הָרַע דְּרִיסַת רֶגֶל בְּלִבְךָ, אֵל תִּתֵּן לוֹ לְחַדֵּר מִבְּעַד לְחוֹמוֹת הַסִּיָּגִים וְהַמְצוּזוֹת שֶׁהוֹרוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ וְזָכוּנוֹם לְבִרְכָּה, אֲלָא אֲדַרְבָּא, תֵּצֵא וְתִלְחַס בּוֹ הַרְבֵּה מְעַבֵּר לְחוֹמוֹת הָעֵיר.

וְאִיךְ בְּאֵמַת אֲנִי יְכוּלִים לְהִלָּחֵם בַּיָּצֵר הָרַע בְּאִפְסָן כֶּזֶה שֶׁהַמַּלְחָמָה תִּהְיֶה מְחוּץ לְגְבוּלוֹת הָעֵיר, עוֹד לִפְנֵי שֶׁהוּא חוֹדֵר לְלַבְנוּ פְּנִימָה?

הִרִי שֶׁקֵּדֵם כָּל עֲלֵינוּ לְבָנוֹת אֶת אוֹתָם חוֹמוֹת שֶׁיִּגְנוּ עֲלֵינוּ, תִּלְמַדוּי תּוֹרָה, הִישִׁיבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת וְהַפּוֹלָלִים, הֵם הַחוֹמוֹת הַעֲקָרִיִּים שֶׁל כָּל יְהוּדִי וְיְהוּדִי. הִתִּיבַת נַח שְׁמַעְן עֲלֵינוּ מִפְּנֵי הַמַּבּוּל שֶׁמְנַחִית הַיָּצֵר עַל הָעוֹלָם.

כְּמוֹכֵן אֲנִי יוֹצְאִים לְהִלָּחֵם בַּיָּצֵר עַל יְדֵי כֶּף שֶׁאֲנִי מְקַבְּלִים עַל עַצְמֵנוּ קְבָלוֹת טוֹבוֹת מְעַבֵּר לָמָּה שֶׁאֲנִי מְחִיבִים וְכֶף אֲנִי תוֹקְפִים אֶת הַיָּצֵר הָרַע בְּמַצּוּזוֹת עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּיָדוֹ כַּחַ לְהִלָּחֵם בָּנוּ וְכֶבֶר קְבָלוֹנוּ עַל כֶּף הַבְּטָחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "וַתִּתֵּן ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְנִשְׁבִּיתָ לְשָׂבִי" הַקְּבִי"ה מְבִטִּיחַ לָנוּ שֶׁאִם נִבְּחַג כֶּף הִרִי שֶׁיִּדְאִי נִבְּצַח וְהַיָּצֵר לֹא יוּכַל לָנוּ לְעוֹלָם.

וְאִין לָךְ נִשְׁקָ טוֹב יוֹתֵר לַיָּצֵר הָרַע כְּמוֹ לַמּוֹד תּוֹרָה וְכֶף נֶאֱמַר בְּגִמְרָא (סוֹכָה נ"ב): "תִּנְתָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אִם פִּגְעָ בְּךָ מַגֵּל זֶה (יֵצֵא"ר) מְשַׁכְּהוּ לְבֵית הַמְּדַרְשָׁא, אִם אֲכָן הוּא נִימוּת, אִם בְּרַזְל הוּא מִתְּפוּצָץ"

וְכֵן כְּתוּב (שִׁירָה כ"ד) "הִקְשׁ בְּרָאשׁוֹ יַעֲסֵק בְּתוֹרָה" שֶׁאִם קוֹרֵה חֲלִילָה שֶׁאֲדָם "חֹשׁ בְּרָאשׁוֹ", מִתְחַלֵּל לְכָאֵב לוֹ הָרָאשׁ, הוּא לֹא הִצְלִיחַ לְקַיֵּם אֶת הֵ"כִי תֵצֵא לְמַלְחָמָה" וְהַיָּצֵר כְּבֵר הִצְלִיחַ לְחַדֵּר לוֹ פְּנִימָה מִבְּעַד לְחוֹמוֹת וְעַכְשָׁיו פּוֹאֵב לוֹ הָרָאשׁ... הַפְּתָרוֹן הוּא "יַעֲסֵק בְּתוֹרָה" כְּמוֹ שֶׁאֲמַר (קְדוּשִׁין ל'): "בְּרָאשִׁי יֵצֵר הָרַע וּבְרָאשִׁי לֹא תוֹרָה תִּבְלִין, וְאִם אֲתָם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה אִין אֲתָם נִמְסְרִים בְּיָדוֹ".

המשך מעמוד 2

אֶת כֶּסְפֵי בְּחֻזְרָה, הַכְּחִישׁ הֵלָּה אֶת הַדְּבָר וְסָרַב לְמַסֵּר לִי אֶת פְּקוּדוֹנִי. אֲנָא רַבִּי, רַחֵם וְחוּס עָלַי וְצוּהַ עַל אָדָם זֶה לְהַשִּׁיב לִי כֶּסְפִי, שֶׁאִם לֹא כֵן, אֲנָא אֲנִי בָּא?"

הַבֵּיט הָרַב בְּפָנַי הַסּוֹחֵר הַיּוֹשֵׁב מוֹלוֹ וְשֶׁאֵלוֹ, "כִּלּוּם מְכִיר אֶתָּה אֶת הַיְהוּדִי הַלְלוֹ?"

"אֲמַנָּם כֵּן", אֲשֶׁר הַסּוֹחֵר "מְכִיר אֲנִי אוֹתוֹ מֵעַסְקֵי מִסְחָר שֶׁפְּעַמִּים הַתְּעַסְקָתִי עִמוֹ, אִךְ זֶה זְמַן רַב לֹא חָדַשׁ קִשְׁוֵי הַמִּסְחָר בִּינֵינוּ, וְאֲמַשׁ הַתְּפָרֵץ הֵלָּה אֵל בֵּיתִי וְצָעַק לְהַחֲזִיר לוֹ אֶת כֶּסְפוֹ שֶׁמְעוֹלָם לֹא הִפְקִיד אֲצָלוֹ." שֶׁמַּע הַיְהוּדִי אֶת תְּשׁוּבַת הַסּוֹחֵר הַחַל לְבָכוֹת בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ וְצָעַק: "גִּבְבֵּי שִׁקְרוֹ, גִּזְלוֹ, הִרִי בְּמוֹ יְדִידָה לְקַחַת מִמֶּנִּי אֶת כֶּסְפִי בְּעֵרֵב שְׁבָת, כִּיֵּצֵא מֵעַד אֶתָּה לְהַכְחִישׁ זֹאת? פְּנֵה הָרַב אֶל הַסּוֹחֵר וְאָמַר לוֹ: "רוֹאֶה אֲנִי שֶׁלֹּא בְּנִקַּל תִּפְטֹר מִן הָאִישׁ הַזֶּה, אוֹלֵי בְּאֵמַת מוֹטֵב כִּי תִתֵּן לוֹ סְכוּם כֶּסֶף, כְּדֵי שִׁיתַּרְצָה וְיַעֲזֹבָה לְנַפְשָׁךְ וְיִלַּךְ לְדַרְכּוֹ?"

"אֲכֵן, הָרַב צוֹדֵק, וְדָבָר חָכֵם הוּא זֶה, מוֹכֵן אֲנִי לְתֵת לוֹ מֵאָה זְהוּבִים וּבְלִבְדִּי שִׁינִיחֵי לְנַפְשׁוֹ!"

"רַבִּי, הַפְּקִדְתִּי אֲצָלוֹ עֲשָׂרַת אֲלָפִים דִּינָרֵי זָהָב וְכִיצַד זֶה הוּא רוֹצֵה לְהַחֲזִיר לִי רַק מֵאָה זְהוּבִים, לֹא, אִינִי יוֹכֵל. עָלַי לְהַחֲזִיר לִי כָּל כֶּסְפִי בְּשִׁלְמוֹת!" אָמַר הָרַב לְסוֹחֵר, "רָאֵה, אָדָם זֶה נִטְפֵּל אֵלַיךְ עַל לֹא עוֹל בְּכַפִּיךָ -כְּתַעֲנַתְךָ, שֶׁמֵּאָ כְּדָאי לָךְ לְהַגְדִּיל אֶת הַסְּכּוּם כְּדֵי לְהַפְטֹר מִטְּרַדְן זֶה, תָּן לוֹ שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת זְהוּבִים וּבְיָדָאֵי יִתְרַצָּה לְמַתְנָתְךָ."

"מִסְכִּים אֲנִי" הִזְדַּרְזוּ הַסּוֹחֵר לּוֹמֵר לְרַב, "אֲתָן לוֹ לְחֻצוֹף זֶה שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת זְהוּבִים וּבְלִבְדִּי שִׁיפְסִיק לְהַטִּיל בִּי חֲשׁוֹדוֹת שָׁוָא." שׁוּב נִשְׁמַעוּ זַעְקוֹת שֶׁכֵּר מִכּוּוֹן עֵמִידְתּוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי, "לֹא!" זַעַק בְּרַב יֵאוּשׁ, "עֲשָׂרַת אֲלָפִים דִּינָרִים וְלֹא זְהוּב אֶחָד פְּחוֹת!" "כִּלּוּם אִינְךָ מִסְתַּפֵּק בְּמַתְנָה מְכַבֶּדֶת שֶׁל שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת זְהוּבִים?" "מִדּוּעַ צוֹעַק אֶתָּה?" שָׁאַל הָרַב אֶת הַיְהוּדִי, וּבְפָנָיו לְסוֹחֵר הוֹסִיף בְּמֵהִירוֹת, "תָּן לוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת זְהוּבִים, וְכֶף תִּפְטֹר מִמֶּנִּי לְצִמְיִיתוֹת, וְתִשְׁכַּח מִכָּל הַעֲנָן."

"מִסְכִּים אֲנִי" הַשִּׁיב הַסּוֹחֵר, וְכֶבֶר שֶׁלֵּף אֶת אֲרָנְקוֹ כְּדֵי לְמַנּוֹת אֶת הַסְּכּוּם הַדְּרוּשׁ לְגַרְשׁ אֶת הַטְּרַדְן הַצּוֹעַק. כְּשֶׁרָאֵה רַבִּי יְחֻזְקָאֵל לְנִדָּא בְּאִיזוֹ מֵהִירוֹת שֶׁלֵּף אֶת אֲרָנְקוֹ וְהַחֵל לְסַפֵּר אֶת הַכֶּסֶף, קָם מִמְּקוֹמוֹ וּבְקוֹל רוֹעֵם פָּנָה אֶל הַסּוֹחֵר:

"הַחֲזֵר לַיְהוּדִי מִיָּד אֶת כֶּסְפוֹ! הַחֲזֵר אֶת פְּקוּדוֹנוֹ! עֲתָה בְּרוּר לִי לְחַלּוֹטִין כִּי אָדָם זֶה הַפְּקִיד אֲצָלְךָ אֶת כֶּסְפוֹ. הֵן לִפְנֵי הַכְּנָסוֹ בְּקִשְׁתֵּי מִמָּךְ סְכוּם כֶּסֶף לְצַדִּיקָה בְּסְכוּם זֶה, וְסָרְבַתְךָ, וְשִׁעֲנַתְךָ הִיָּתֵה כִּי מִצָּבֶךָ הַכֶּסֶף גְּרוֹעַ וְאִינְךָ יוֹכֵל לְתַרֵּם לְצַדִּיקָה. וְלִפְתַּע פְּתָאוּם מוֹכֵן אֶתָּה בְּחֻפְצֶךָ לִב לְתֵת סְכוּם כֶּה גָּדוֹל לְאָדָם זֶה, שֶׁלְדַבְּרֶיךָ מְכִיר אֶתָּה אוֹתוֹ, אִךְ בְּמַעַט וְאִינְךָ חָיֵב לוֹ אִף פְּרוּטָה שְׁחוּקָה? אֲכֵן, גִּזְלוֹן אֶתָּה הוֹדָה עַל הָאֵמַת, הַשֵּׁב אֶת הַפְּקוּדוֹן בְּשִׁלְמוֹת!"

לְשִׁמְעַת גְּעֵרָתוֹ שֶׁל הָרַב חִזְרוּ פְּנֵיו שֶׁל הַסּוֹחֵר וְאֲכֵן, הוֹדָה בְּדַבַּר הַפְּקוּדוֹן וְהִזְדַּרְזוּ לְהַשִּׁיב לַיְהוּדִי אֶת כֶּסְפוֹ בְּשִׁלְמוֹת.

בכור נוטל פי שניים

הלכה היא שכאשר אדם נפטר מן העולם הוא מוריש את נכסיו וממונו לבניו. בן שהוא בכור יורש כפלים מכל אח אחר, התורה מלמדת אותנו שאדם שהתחתן עם שתי נשים, אחת היא אהובה ואחת שנואה, ובן הבכור שייך לשנואה, חייב הוא להוריש פי שניים לבכור בן השנואה.

בן סוֹרֵר ומוֹרֵה

בן סוֹרֵר ומוֹרֵה הוא זה שאינו שומע בקול אביו ואמו, זולל וסוֹבֵא, והתנהגותו גרושה ביותר ובאופן שאינו מצוי. על ההורים להביא את הבן לבית הדין ועל-פי פסק הדינים הבן יומת בסקילה. זאת, כי בהתנהגותו כן, עתיד הוא להתדרדר מטה מטה, וסופו לארוב לברייתו בדרך וללסטם, אמרה תורה, ימות זכאי ואל ימות חייב.

השבת אבדה ועזרה בדרך

הנתקל בבעל חיים או בכל חפץ הנראה כזנוח בשל אבדת בעלים, חייב לפעול להשבתו לבעליו. התורה מדגישה את האסור להתעלם מן האבדה. אם הבעלים לא נמצאו, יש לשמור את האבדה. הרואה את חמור חברו או את שורו קורסים תחת מסעם, עליו לסייע בהקמה, בפריקה ובטעינה, לפי הצורך. גם פאן אין להתעלם ולהמשיך כמי שאינו מבחין.

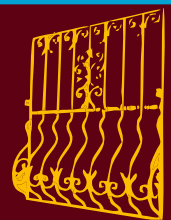
שלוח הקן

אדם ההולך בדרך ונתקל בקן יונים, מצוה עליו לעשות "שלוח הקן", אין לקחת את האפרוחים או הביצים מהקן בעוד אִמָם נמצאת עִמָם, אלא יש לשלח את האם ורק אחר-כך לטול את האפרוחים או הביצים. אדם המקים מצות "שלוח הקן" יתברך בכל טוב ובאריכות ימים, ועל ידי מצוה זו אף זוכה לבנות בית חדש.

מעקה לגג

הבונה בית חדש, חייב לעשות מעקה לגג, שספקנת נפשות היא להשאיר את הגג כף ללא מעקה, וצריך להזהר מכל דבר העלול להביא לנזקי נפשות. ומכאן אנו לומדים שאסור לו לאדם להביא את עצמו למקום סכנה או למצב של סכנה חלילה.

אסור רבית

אין להלוות ברבית, דהיינו להוסיף בשעת הפרעון סכום מעבר לסכום ההלוואה. האסור חל הן על הלווה והן על המלווה. התורה מבטיחה כי השומר על דין זה יזכה לברכה ה'. אולם מתר להלוות ברבית לגוי.

כלאים, שעטנז וציצית

שלושה סוגי כלאים יש. בהם התורה מצוה על הפרדה בין המינים: אסור לרוע יחד תבואה וחרצני ענבים. תערובת זו נקראת כלאי הכרם. אסור לחרש במחרשה הרתומה לבעלי חיים משני מינים, כגון שור וחמור. תערובת זו נקראת כלאי בהמה. אין ללבש בגד הארוג מצמר ופשתים יחד. תערובת זו נקראת שעטנז. התורה שבה ומצוה על מצות הציצית, פתילי הצמר שיש לכרוך בבגד של ארבע כנפות. הסמיכות למצות השעטנז מלמדת כי לצורך קיום מצות ציצית מתר לכרוך פתילי צמר בבגד של פשתן.

מוצא שפתיך תשמור - לשון הרע

הנזיר לה', ומתחייב להביא קרבן או תרומה להקדש, חייב למלא נדרו עד חלוף שלושה רגלים.
 אסור לדבר לשון הרע. התורה מזכירה בהקשר זה את מרים הנביאה שדברה באחיה משה ולקחה בצרעת. התורה גם אוסרת על חתוף הצרעת מהגוף. הטפול בנגע הצרעת הוא לפי ההלכות הכתובות בתורה ונעשית על ידי כהן.

פועל אוכל במקום עבודתו

העובד בכרם רעהו וכן בכל מקום אחר, ראשי לאכול כדי שבעו מגדולי הפרס או התוצרת במקום. אולם התורה אוסרת לקיחת תוצרת אל מחוץ לכרם, באופן שיימלא את כליו. התורה גם אוסרת על הפועל העובד בקציר, לטול לעצמו בדרך של הנפת חרמש, אלא עליו לטול רק בדרך של קטיפה ידנית.
 וכן נאמר "לא תחסם שור בדישו" - בשעת הדיש, אין לחסם את פי השור. יש לאפשר לו לאכול מן התבואה.

משכון

אדם המלוה ממון או חפץ לחברו, נוטל כנגדו משכון, דהיינו חפץ כלשהו לפי ערך ההלוואה, כך שבאופן ולא יחזיר ההלוואה יוכל לפרע הלוואתו על ידי המשכון, אומרת לנו התורה, שהמשכון רכוש מחברו בגין חוב, לא יכנס אל תוך ביתו, אלא יעמוד בחוץ ויודרש ממנו המצאת המשכון.
 אם בעל-החוב הוא עני ויכול למשכן רק כלי בית נצרכים, כגון שמירה בה הוא מתכסה בלילה, יש להחזיר את השמירה הממשכנת עם בוא הערב.

שכחה בשדה

כאשר אדם קוצר את תבואת שדהו ונשפח עמר, כמות שאינה גדולה במיוחד, אין לשנוב ולקחתו. התבואה תשאיר לגר ליתום ולא למנה, ההולכים ואוספים את השכחה אחר הקוצרים. כך יש לנהג גם בעצי זית. וגם בכרם, כמו בשדה, יש להשאיר 'פאה', חלק עליון בעץ הגפן שאותו לא בוצרים ומשאירים אותו לגר ליתום ולא למנה.

ביומו תתן שכרו - ישר במסחר

אסור להלין שכר פועל, במיוחד כאשר מדבר בפועל עני.
 אין לרמות תוך שמוש במשקלות שאינם אחידים ובכלי מידה מזויפים. חובה לקיים מסחר בישר, ובשכר הנהגתו בישרות, התורה מבטיחה אריכות ימים.

מחית עמלק

התורה שבה ומזכירה את חטאו של העם העמלקי שנטפל לישראל בדרך בצאתם מצרים. התורה מצוה לזכור זאת, ולמחות את זכרו של עמלק.
 וטעם מצוה זו היא, כי עמלק היה הראשון שהעז לצאת ולהלחם בישראל.

ברוכים הבאים לתאגיד היקר
 כאר שאמון אוי הי"ו
 ארזל היכנסו אכתה ג.
 וי ה"ר שירו אעע הרו וזערו
 רוב עת וי גל ארתרה אחופה
 אאעשים טובים. אאן.

אצל טוב לתאגיד היקרים אשר
 חוגלים את יום הולדתם בחודש
 אלת הלוט היס:
 התאגיד אית אבגלי - ג
 התאגיד שאמון יואל אוי - אכינע
 התאגיד שפתי כנפו - א'
 התאגיד גזינהו תראסוי - א'
 התאגיד שאמון אילן - א'
 התאגיד אכסאל תראסוי - ה'
 התאגיד עמאן יאיר אברג'ל - ח'

זוכה החידה השבועית לפרשת
 שופטים - ה"ה התאגיד החשוב
 כאר אהרן כלי אכתה ח'.
 ופתרון "אכסל"..

הכוננו הכוננו

למעמד

חיוזוק והתעוררות

לכל תלמידי ת"ת שמ"ע
 לרגל חודש אלול
 חודש הרחמים והסליחות

המעמד יתקיים אי"ה
 ביום חמישי י"ט אלול
 בביהכנ"ס ויז'ניץ מזנסוי

מזל טוב לחברינו היקר
 כמר שמעון בן חיים הי"ו
 לרגל התחלת הנחת תפילין

ומני השבת בירושלים

בניסה 18:17

יציאה 19:29

ר"ת 20:06